

Výkřik

Edvard Munch, 1893

olej, tempera a pastel na lepence, 91 × 73,5 cm

Národní galerie v Oslu

Výkřik, nebo také *Křik*, (norsky *Skrík*) je název expresionistického obrazu, jehož verze vznikaly od roku 1893 do roku 1910. Velmi zásadní inspirací pro vytvoření obrazu se Munchovi stala příhoda, respektive specifický přírodní úkaz, o kterém si zapsal do deníku na konci ledna roku 1892 toto:

„Šel jsem po cestě se dvěma přáteli – slunce zapadalo za horu nad městem a fjordem – pocítil jsem nápor smutku – nebe se náhle změnilo v krvavou červeň. Zastavil jsem se, opřel o zábradlí, smrtelně unaven – přátelé se po mně ohlédli a pokračovali dál – díval jsem se nad plápolajícími mraky na fjordem, byly jak krev a meč, a město – modročerný fjord a město – mí přátelé šli dál a já tam stál a třásl se strachy – cítil jsem jakoby velký, nekonečný výkřik šel tou nekonečnou přírodou.“

† *Dělostřelci*, 1915, ERNST LUDWIG KIRCHNER

Drsné barvy, hrubá práce se štětcem a deformované postavy řadí *Dělostřelce* mezi typicky expresionistická díla. Obraz má emocionální dopad se silným nábojem, jenž kombinuje umělcovy osobní pocity se společenskou kritikou. Kirchner zachycuje nahé muže shromážděné ve spřse pod dohledem důstojníka. Naznačuje tím svůj vlastní pocit zranitelnosti za války. Byl povolán do armády, ale později propuštěn pro duševní chorobu. Současně vyjadřuje svůj odpor ke konformní, brutali-
zující společnosti, v níž podle svého názoru žil.